

**ЗАКАРПАТСЬКИЙ УГОРСЬКИЙ
ІНСТИТУТ ІМ. ФЕРЕНЦА
РАКОЦІ ІІ**

90202 Україна, м. Берегово,
пл. Кошута №6, А/с: 33. тел./факс
(031-41)2-34-62, тел.: 4-28-29
✉ foiskola@kmf.uz.ua
www.kmf.uz.ua

**II. RÁKÓCZI FERENC
KÁRPÁTALJAI
MAGYAR FŐISKOLA**

90202 Ukrajna, Beregszász, Kossuth
tér 6, Pf.33. tel./fax (00-380-3141)
2-34-62, tel.: 4-28-29
✉ foiskola@kmf.uz.ua
www.kmf.uz.ua

НАКАЗ

№ 101-Вн від 30 вересня 2024 р.

**Про використання штучного інтелекту
в навчанні та викладанні у ЗУІ**

Відповідно до Концепції розвитку штучного інтелекту в Україні (схвалено розпорядженням Кабінету Міністрів України від 2 грудня 2020 р. № 1556-р.) та на підставі рішення вченої ради від 25.09.2024 р., протокол №8,

НАКАЗУЮ:

1. Затвердити та від 01.10.2024 р. ввести в дію «Загальні рекомендації використання штучного інтелекту в навчанні та викладанні у ЗУІ» (додається).
2. Директору Центр інформатики імені Пушкеш Тиводора:
 - а) забезпечити організаційно-технічний супровід використання платформ штучного інтелекту, побудованих на великих мовних моделях, зокрема ChatGPT;
 - б) забезпечити проведення інформаційної кампанії щодо грамотності в галузі ШІ, зокрема загальних аспектів, ризиків та загроз використання й подальшого поширення в Україні технологій штучного інтелекту;
3. Гарантам освітніх програм, спільно з науково-педагогічними працівниками, до 01.09.2025 р.:
 - а) оновити силабуси навчальних дисциплін / освітніх компонент з урахуванням «Загальних рекомендацій використання штучного інтелекту в навчанні та викладанні у ЗУІ»;
 - б) оновити в навчально-методичному забезпеченні навчальних дисциплін / освітніх компонент види контролю або оцінювання навчальної діяльності здобувачів вищої освіти надаючи перевагу більш ефективним видам,

Загальні рекомендації використання штучного інтелекту в навчанні та викладанні у ЗУІ

Затверджено рішенням вченої ради,
протокол № 8 від 25.09.2024 р.
Введено в дію наказом ректора № 101-Вн від 30.09.2024 р.

Використання **AI** (англійською – *artificial intelligence*) або штучного інтелекту (**ШІ**) стає все більш поширеним у багатьох сферах життя. Було б великою помилкою, якби ми не зайнялися питанням про те, чи можна використовувати ШІ, яким чином і в якому обсязі, в освіті, особливо у вищій освіті, яка обов'язково знаходиться в авангарді інновацій.

Сьогодні більшість експертів рекомендують закладам освіти уникати повної заборони ШІ і натомість дозволяти учням, студентам вивчати ШІ за допомогою інструментів на основі ШІ, таких як ChatGPT, які використовуються для виконання певних завдань. Звичайно, це викликає багато запитань у вчителів, викладачів:

- ✓ Коли використання ШІ дозволено, а коли ні?
- ✓ Наскільки студент може покладатися на ШІ?
- ✓ Які прийнятні рівні використання ШІ в конкретному випадку?
- ✓ Як здобувачі повинні цитувати інформацію, отриману за допомогою інструментів ШІ?
- ✓ Який найкращий спосіб для вчителів, викладачів повідомити студентам про свої очікування щодо належного використання ШІ?

У Сполучених Штатах Америки багато штатів уже розробили свої рекомендації для навчальних закладів, які працюють на їхній території, щодо використання ШІ в освітньому процесі. До цих штатів також відноситься штат Північна Кароліна (англ. North Carolina — 12-й штат Сполучених Штатів Америки; столиця — Ролі), розташований на східному узбережжі США.

Тамтешня влада рекомендує 5-бальну шкалу для навчальних закладів і викладачів, а також рекомендує викладачам використовувати цю шкалу щодо навчальних дисциплін чи конкретного завдання (наприклад: написання дипломної роботи, подання есе, підготовка виступу тощо), посилаючись на конкретний пункт шкали, вони визначають, якою мірою AI може бути використаний для вирішення завдання. Вони підкреслюють, що можуть існувати завдання, у яких використання ШІ заборонено, але в основному використання ШІ залежить від конкретного завдання. Вважається навіть можливим, що викладач вимагає обов'язкового використання ШІ під час виконання певних завдань, якщо мета полягає в тому, щоб його студенти ознайомилися з інструментами ШІ та можливостями їх використання. Тому завжди завданням і відповідальністю викладача є визначення того, який пункт даної шкали він призначає своїм студентам для використання під час конкретного завдання, і шкала коливається від заборони до повного дозволу.

Шкала не лише визначає, чи можна використовувати ШІ та в якій мірі, але й те, як здобувач має вказати, чи використовував він ШІ під час виконання завдання. Це дає всім зрозуміти, наскільки студент покладался на ШІ при підготовці завдання.

Шкала	Рівень	Опис	Обов'язок інформування
0	Не можна використовувати ШІ для виконання зазначених завдань	Завдання повинно бути виконано повністю без використання ШІ, спираючись виключно на власні знання та навички. Отже, штучний інтелект НЕ може використовуватися в жодній формі для розв'язання чи виконання даного завдання або його частин.	Заява про те, що студент не використовував ШІ для виконання завдання.
1	Можливе використання ШІ для генерації ідей та структуризації.	Контент, створений за допомогою ШІ, не може бути включений до поданого матеріалу, проте студенти можуть використовувати ШІ для генерації ідей або для розробки структури свого письмового завдання.	Студент має повідомити (в письмовій формі) про використання ШІ, якщо таке мало місце, та описати, яким чином його було застосовано; необхідно надати посилання на взаємодії з чат-ботами.
2	ШІ може бути використаний для збору та редагування даних.	З допомогою ШІ не можна створювати новий контент, але студенти можуть використовувати ШІ для збору даних, пошуку інформації та редагування поданого тексту, щоб створити більш чіткий і якісний кінцевий продукт.	Студент повинен повідомити (написати) про використання ШІ та надати посилання на чати.
3	ШІ може бути застосований для виконання конкретних (часткових) завдань.	Студенти можуть використовувати ШІ для виконання певних елементів або частин завдання (наприклад, для генерування ідей, збору даних, редагування, структурування, виправлення помилок). Від студента очікується перевірка та критичне оцінювання контенту, створеного за допомогою ШІ, а також оцінювання роботи технології і, за потреби, її доповнення та коригування. Студент несе відповідальність за готовий контент.	Студенти повинні вказати ті частини завдання, де використовувався ШІ, і пояснити, як саме він був використаний. Посилання на чати з ШІ також потрібно подати.
4	Повне використання штучного інтелекту (під контролем і наглядом людини).	Студенти можуть вільно використовувати інструменти ШІ як допомогу в процесі виконання завдання на всіх етапах роботи. ШІ є партнером, а не самостійним творцем контенту. Однак студент несе відповідальність за оцінку та нагляд за роботою технології, а також за оцінювання роботи технології і, за потреби, її доповнення та коригування. Студент відповідає за готовий контент.	Студенти повинні зазначити, якщо використовувався ШІ, і пояснити, як саме він був використаний. Також потрібно подати посилання на чати з ШІ. Студенти повинні вміти відповісти на питання, яка частина завдання є їхньою власною роботою, а яка була виконана частково або повністю за допомогою ШІ.

Általános javaslatok a mesterséges intelligencia használatához az oktatásban és a tanulásban a főiskolán

Jóváhagyta a főiskola Tudományos Tanácsa (Szenátusa),

jegyzőkönyv № 8., 2024.09.25.

Bevezetésre került a № 101-БН sz. 2024.09.30-án kiadott rektori rendelettel

Az **AI** (angolul: *artificial intelligence*) vagy *mesterséges intelligencia (MI)* használata egyre elterjedtebbé válik az élet számos területén. Nagy hiba volna, ha az oktatásban, főként az innovációban szükségszerűen élen járó felsőoktatásban nem foglalkoznánk azzal a kérdéssel, hogy használható-e és milyen módon és mértékben az MI.

Ma már a legtöbb szakértő azt javasolja, hogy az oktatási intézmények kerüljék a mesterséges intelligencia (MI) teljes tiltását, ehelyett hagyják a tanulókat, hallgatókat az MI-ről és az MI-től tanulni azáltal, hogy MI-alapú eszközöket, például a ChatGPT-t használják bizonyos feladatok vagy részfeladatok elvégzésére. Ez persze számos kérdést vet fel a tanárok számára:

- ✓ Mikor szabad a mesterséges intelligencia használata és mikor nem?
- ✓ Mennyire támaszkodhat egy diák az MI-ra?
- ✓ Melyek az MI használat elfogadható szintjei egy-egy konkrét esetben?
- ✓ Hogyan idézzék a hallgatók az MI-eszközökből tanult vagy megszerzett információkat?
- ✓ Mi a legjobb módja annak, hogy a tanárok kommunikálják az MI megfelelő használatával kapcsolatos elvárásaikat a hallgatók felé?

Az Amerikai Egyesült Államokban számos tagállam dolgozott már ki a területén működő oktatási intézmények számára útmutatást arról, hogyan használható az MI az oktatási folyamatban. Az USA keleti partján található Észak-Karolina állam (angolul North Carolina, az Amerikai Egyesült Államok 12. tagállama; fővárosa Raleigh) is ezen államok közé tartozik.

Az ottani hatóságok egy 5 fokozatú skálát ajánlanak az oktatási intézmények és a tanárok számára, és azt javasolják, hogy az oktatók egy-egy kurzus vagy egy konkrét feladat (például: szakdolgozat megírása, esszé leadása, kiselőadás elkészítése stb.) kiosztása előtt ennek a skálának egy konkrét pontjára utalva határozzák meg, hogy milyen mértékben használható az MI a feladat megoldása során, és a döntésüket explicit módon hozzák a hallgatók tudomására. Hangsúlyozzák, hogy lehetnek olyan feladatok, ahol semmilyen módon nem engedélyezett az MI használata, de alapvetően az MI használatának engedélyezése mindig a konkrét feladattól függ, ezért más feladatoknál hasznos lehet az MI használata. Akár azt is elképzelhetőnek tartják, hogy egyes feladatok során az MI kötelező használatát írja elő az oktató, ha a célja az, hogy a hallgatói megismerkedjenek az MI eszközökkel és azok használatának lehetőségeivel. Mindig a tanár feladata és felelőssége tehát annak meghatározása, hogy az adott konkrét feladat során az adott skála mely pontjának alkalmazását írja elő a hallgatói számára, és a skála a tiltástól a teljes engedélyezésig terjed.

A skála nemcsak azt határozza meg, használható-e és milyen mértékben az MI, hanem azt is, hogy a hallgatónak hogyan kell jeleznie azt, ha használt MI-t a feladat megoldása során. Ezzel mindenki számára világossá válik, milyen mértékben támaszkodott a hallgató az MI-re a feladat elkészítésénél.

Az Észak-Karolina állam által kidolgozott skálát mára számos egyetem vette át vagy adaptálta a saját MI-használati szabályzat kidolgozása során.

Skála	Szint	Leírás	Tájékoztatási kötelezettség
0	Nem használható MI az adott feladatok során	A feladatot teljes egészében MI használat nélkül, saját tudásra, készségekre támaszkodva kell elvégezni. MI tehát NEM használható semmilyen formában az adott feladat vagy annak részei megoldása, teljesítése során.	Nyilatkozat arról, hogy a hallgató nem alkalmazott MI-t a feladat megoldása, teljesítése során.
1	MI-alapú ötletgenerálás és strukturálás lehetséges	MI segítségével létrehozott tartalom nem szerepelhet a benyújtott anyagban, de a hallgatók az MI segítségével ötletbörzét tarthatnak, vagy kitalálhatják, hogyan strukturálják az írásukat.	A hallgatónak be kell jelentenie (írásban jelölnie kell), hogy MI-t használt, és ez hogyan történt; be kell nyújtani a chatrobotokkal folytatott interakciók linkjét.
2	MI által támogatott adatgyűjtés és szerkesztés	MI segítségével új tartalom nem hozható létre, de a hallgatók használhatják az MI-t adatgyűjtéshez, információkereséshez, illetve a leadandó szöveg szerkesztése során, hogy világosabb, jobb minőségű végső tartalmat hozzanak létre.	A hallgatónak be kell jelentenie (írásban jeleznie kell) az MI használatát, és meg kell osztania a csevegésekre mutató linkeket.
3	MI használható meghatározott (rész)feladat elvégzéséhez	A hallgatók használhatnak MI-t a feladat bizonyos elemeinek vagy részinek elvégzéséhez (pl. ötletelés, adatgyűjtés, szerkesztés, strukturálás, hibajavítás). A hallgatótól elvárt az MI tartalom ellenőrzése, kritikus értékelése, és a hallgató feladata a technológia munkájának értékelése és (szükség esetén) kiegészítése, korrigálása. A kész tartalomért a hallgató a felelős.	A hallgatóknak jelezniük kell a feladat azon részinél, ahol MI használat történt, és el kell magyarázniuk, hogyan használták az MI-t. Az MI csevegésre vonatkozó linkeket be kell nyújtani.
4	Teljes MI használat (emberi felügyelettel és kontrollal)	A hallgatók szabadon használhatnak MI eszközöket a feladat elvégzése során segítségeként minden munkafolyamat során. Itt az MI partner, azonban nem önálló tartalomkészítő. Ugyanakkor a hallgató a felelős a technológia munkájának értékeléséért és felügyeletéért, és a hallgató feladata a technológia munkájának értékelése és (szükség esetén) kiegészítése, korrigálása. A kész tartalomért a hallgató a felelős.	A hallgatóknak hivatkozniuk kell arról, ha MI használat történt, és el kell magyarázniuk, hogyan használták az MI-t. Az MI csevegésre vonatkozó linkeket be kell nyújtani. A hallgatóknak meg kell tudniuk válaszolni azt a kérdést, hogy a feladat mely része az ő munkájuk, és mely rész készült részben vagy teljesen az MI révén.